

Poziom kształcenia (podkreślić): szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna
Klasa: IV.

Podstawa programowa: *Podstawa programowa z komentarzami. Tom 4. Edukacja historyczna i obywatelska w szkole podstawowej, gimnazjum i liceum. Historia i społeczeństwo, historia, wiedza o społeczeństwie, podstawa przedsiębiorczości, ekonomia w praktyce, wychowanie do życia w rodzinie, etyka, filozofia*, [Warszawa 2009], s. 30, poz. 9.2 [Uczeń: opisuje życie w Atenach peryklejskich, używając pojęć: teatr, filozofia, bogowie olimpijscy (Zeus, Atena, Apollo), mity (Herakles, Odyseusz), olimpiada.

Temat lekcji: Z wizytą u starożytnych Ateńczyków. Ustrój polityczny polis.

Cele ogólne:

- poznawcze(y):

Uzyskanie wiedzy na temat ustroju politycznego starożytnych Aten.

- kształcące(y):

Rozwijanie umiejętności pracy z tekstem źródłowym oraz tekstem podręcznikowym.

- wychowawcze(y):

Rozwijanie postawy szacunku wobec przeszłości i dokonań starożytnych.

Cele operacyjne:

I. Wiadomości:

A. Zapamiętanie wiadomości:

Uczeń pamięta:

- daty: II poł. V w. p. n. e.
- pojęcia: demokracja, Hellada, ostracyzm, polis, zgromadzenie ludowe.
- postaci: Perykles.

B. Zrozumienie wiadomości:

Uczeń rozumie:

- Znaczenie podanych pojęć,
- istotę demokratycznego systemu sprawowania władzy,
- funkcje ostracyzmu.

II. Umiejętności:

C. Stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych:

Uczeń potrafi:

- Stosować w wypowiedziach poznane terminy,
- opisywać własnymi słowami charakter ustroju politycznego starożytnych Aten,
- odpowiadać na proste pytania postawione do tekstu źródłowego.

D. Stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych, nowych:

Uczeń potrafi:

- Dokonać porównania systemu egipskiego oraz ateńskiego sprawowania rządów.
- wskazywać na „niedociągnięcia” ateńskiej demokracji.

Środki dydaktyczne:

1. Podręcznik: Wojciechowski Grzegorz, *Wczoraj i dziś. Podręcznik do historii i społeczeństwa dla klasy czwartej szkoły podstawowej*, Warszawa 2012 [Nowa era], s. 94 – 100.
2. Karta pracy ucznia nr 1 – *Praca domowa dla wszystkich uczniów* [kserokopia], załącznik nr 1,
3. Karta pracy ucznia nr 2 - *Dodatkowa praca domowa – „dla uczniów chętnych”* [kserokopia], załącznik nr 2.

Metody:

1. Elementy wykładu,
2. Pogadanka,
3. Praca pod kierunkiem,
4. Praca z podręcznikiem,
5. Praca z tekstem źródłowym.

TOK LEKCJI

Ogniwa lekcji (czas w minutach)	Treści merytoryczne	Czynności N/U N - nazwa metody U - system poleceń, pytań, skierowanych do ucznia. Np. :N: Pogadanka. U: W jaki sposób (...)?	Kształtowane umiejętności uczniów
I. Czynności organizacyjno-porządkowe [2minuty]		Nauczyciel po przywitaniu się z klasą sprawdza listę obecności oraz zapisuje temat lekcji do dziennika lekcyjnego, uczniowie zajmują miejsca oraz wyjmują podręczniki i zeszyty.	
II. Rekapitulacja wtórna (ogniwo sprawdzające stopień opanowania wiadomości z ostatniej(ch) lekcji) [4 minuty]	Nawiązanie do tematu dotyczącego ustroju społeczno oraz politycznego starożytnego Egiptu.	N. i U. – pogadanka Nauczyciel nawiązując do znanego uczniom modelu sprawowania władzy w starożytnym Egipcie zadaje im pytania a uczniowie udzielają zwięzłych odpowiedzi. N: - Kto sprawował władzę w starożytnym	- Doskonalenie umiejętności korzystania z nabytej wiedzy, - kształtowanie poprawności językowej wypowiedzi oraz nawyku sygnalizowania podniesieniem ręki chęci wzięcia udziału w dyskusji.

		<p>Egipcie? - Jak silną posiadał władzę? U: - Władzę w starożytnym Egipcie sprawował faraon, poddani uważali go za boga. Posiadał całkowitą władzę i nikt nie mógł mu się przeciwstawić. Był pierwszym wodzem i ustanawiał prawo.</p>	
<p>III. Ogniwio wiążące [1 minuta]</p>	<p>Wprowadzenie do nowego tematu lekcji [1 minuta]</p>	<p>Informacja N: „Rozmawialiśmy już o państwie egipskim i poznaliście uprawnienia jego zwierzchnika czyli faraona. Dziś chciałbym abyśmy porozmawiamy o odmiennym systemie sprawowania rządów, jaki wykształcił się w starożytnych Atenach, o których położeniu i powstaniu już mówiliśmy. Po zapoznaniu się z modelem ateńskim spróbujemy wspólnie porównać go z tym znanym nam z państwa egipskiego. Zapiszcie więc temat dzisiejszej lekcji: <i>Z wizytą u starożytnych Ateńczyków. Ustrój polityczny polis</i>”. Nauczyciel zapisuje na tablicy temat lekcji wraz z datą zajęć oraz prosi by uczniowie przepisali go do zeszytów.</p>	
<p>IV. Tok lekcji właściwej (opracowanie nowych treści) [26 minut]</p>	<p>1. Ateny przed reformami Peryklesa: - rządy arystokracji, - pojęcie <i>pierwszych zgromadzeń ludowych</i></p>	<p>N: elementy wykładu Nauczyciel wprowadza uczniów w zagadnienia ustrojowe</p>	<p>Kształtowanie umiejętności wyciągania wniosków z wykładu</p>

	<p>3. Pojęcie <i>ostracyzmu</i> [12 minut]</p>	<p>ustrój, który został zapoczątkowany w V w. p. n. e. w starożytnych Atenach? - Czym się charakteryzował i jaką w nim rolę pełniło zgromadzenie ludowe?</p> <p>U: - System sprawowania władzy w Atenach od V w. p. n. e. to demokracja, charakteryzował się sprawowaniem władzy przez wszystkich wolnych obywateli, którzy wszelkie decyzje dotyczące państwa – na przykład jego polityki wewnętrznej i zagranicznej podejmowali na zgromadzeniu ludowym. Odgrywało ono właśnie z tego względu kluczową rolę.</p> <p>U: praca z tekstem źródłowym.</p> <p>N: - Ateńczycy często uczestniczyli w specjalnym głosowaniu, którego celem było usunięcie z polis osoby na przykład zagrażającej demokracji. W tym celu zbierali się na tak zwanym sądzie skorupkowym, który nazywany był ostracyzmem. Aby dowiedzieć się na czym taki sąd polegał</p>	<p>Kształtowanie umiejętności pracy z tekstem źródłowym oraz na jego podstawie formułowania prostych wypowiedzi.</p>
--	--	---	--

		<p>przeczytajcie z podręcznika ze strony 97 przetłumaczony krótki tekst Plutarcha – starożytnego mówcy. Po przeczytaniu tekstu odpowiedzcie pisemnie w zeszycie na następujące pytania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jaki warunek musiał być spełniony, by wynik głosowania był ważny? - Co decydowało o usunięciu danego obywatela z Aten? <p>U: Aby wynik głosowania był ważny w głosowaniu sądu skorupkowego musiało wziąć udział nie mniej niż sześć tysięcy obywateli. O usunięciu danego obywatela z Aten natomiast decydował fakt oddania na niego największej liczby głosów.</p>	
<p>V. Rekapitulacja pierwotna (sprawdzenie stopnia opanowania nowych treści, wnioski) [8 minut]</p>	<p>Porównanie modelu sprawowania władzy starożytnego Egiptu z modelem ateńskim;</p> <p>Model egipski:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na czele państwa stoi faraon z nieomal nieograniczoną władzą, - stanowi prawo, - stoi na czele armii, - decyduje o polityce zagranicznej i wewnętrznej państwa. 	<p>U: praca pod kierunkiem</p> <p>Uczniowie porównują znane im modele sprawowania władzy – egipski oraz ateński. Nauczyciel czuwa, by używali poznanej na zajęciach poprzednich oraz dzisiejszych terminologii: <i>despotyzm, faraon, demokracja, zgromadzenie ludowe, ostracyzm</i> itp.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kształtowanie umiejętności wykorzystywania posiadanej wiedzy w praktyce, <i>sytuacjach nowych,</i> - kształtowanie poprawności językowej wypowiedzi oraz nawyku sygnalizowania podniesieniem ręki chęci wzięcia udziału w dyskusji.

	<p>Model ateński z V w. p. n. e.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - władzę w państwie sprawuje ogół obywateli pełnoprawnych, - najważniejsze decyzje dotyczące spraw państwowych podejmowane są na zgromadzeniu ludowym – gdzie głos mógł zabrać w odróżnieniu do Egiptu każdy. <p>Model ateński dopuszczał do udziału we władzy ogół ludu, każdy mógł wyrazić własne zdanie, które mogło być brane pod uwagę przy głosowaniu pełnoprawnych obywateli. W modelu egipskim tego zabrakło – tam faktycznym zarządcą państwa był faraon.</p>		
<p>VI. Praca domowa (zdanie, wyjaśnienie) [3 minuty]</p>	<p>Objaśnienie na czym polega praca domowa;</p>	<p>N: objaśnienia na czym polega praca domowa, - dla wszystkich uczniów ćwiczenie 3 ze strony 100 – podręcznik oraz <i>ćwiczenie z Karty pracy ucznia</i> (załącznik nr 1). Dla „uczniów chętnych” <i>ćwiczenie z Karty pracy ucznia</i> (załącznik nr 2).</p>	
<p>VII. Kontrola i ocena [1 minuta]</p>	<p>Nagrodzenie uczniów szczególnie aktywnych podczas zajęć;</p>	<p>Nauczyciel w postaci wpisywanych do dziennika lekcyjnego „plusów” nagradza aktywność uczniów.</p>	

Karta pracy Ucznia – praca domowa dla wszystkich uczniów

Uzupełnij poniższy tekst a następnie wklej go do zeszytu.

Grecja to górzysty kraj położony w południowej części Europy. W starożytności mieszkańcy tego regionu swoją ojczyznę nazywali Helladą, sami zaś siebie.....
Niewystarczająca ilość ziemi uprawnej powodowała, że część ludności przenosiła się do osad położonych nad morzem. Trudniła się tam zazwyczaj rybołówstwem oraz rzemiosłem. Grecy potrafili ponadto żeglować i wznosić okazałe budowle. W Grecji powstało wiele niezależnych od siebie miast państwa nazywanych też, najsłynniejszymi z nich były oraz Sparta. Centrum każdego natomiast stanowiła agora. W Atenach powstał ustrój nazywany....., co oznacza władzę..... W rzeczywistości jednak rządy sprawowali tylko mężczyźni, których rodzicami byli..... Praw politycznych nie posiadały..... oraz Wszyscy Ateńczycy tworzyli natomiast zgromadzenie nazywane zgromadzeniem i na nim zabrać głos miał prawo każdy, głosowali jednak tylko pełnoprawni obywatele. Starożytni Grecy stworzyli także system specjalnego sądu nazywanego sądem Głosowano na nim za wydaleniem z polis konkretnego polityka wpisując jego imię na glinianych

KARTA PRACY UCZNIĄ NR 1 – praca domowa dla wszystkich uczniów

Uzupełnij poniższy tekst a następnie wklej go do zeszytu.

Grecja to górzysty kraj położony w **południowej** części Europy. W starożytności mieszkańcy tego regionu swoją ojczyznę nazywali Helladą, sami zaś siebie **Hellenami**. Niewystarczająca ilość ziemi uprawnej powodowała, że część ludności przenosiła się do osad położonych nad morzem. Trudniła się tam zazwyczaj rybołówstwem oraz rzemiosłem. Grecy potrafili ponadto żeglować i wznosić okazałe budowle. W Grecji powstało wiele niezależnych od siebie miast państwa nazywanych też **polis**, najslawniejszymi z nich były **Ateny** oraz **Sparta**. Centrum każdego natomiast stanowiła agora. W Atenach powstał ustrój nazywany **demokracją**, co oznacza władzę **ludu**. W rzeczywistości jednak rządy sprawowali tylko mężczyźni, których rodzicami byli Ateńczycy. Praw politycznych nie posiadały **kobiety** oraz **niewolnicy**. Wszyscy Ateńczycy tworzyli natomiast zgromadzenie nazywane zgromadzeniem **ludowym** i na nim zabrać głos miał prawo każdy, głosowali jednak tylko pełnoprawni obywatele. Starożytni Grecy stworzyli także system specjalnego sądu nazywanego sądem **skorupkowym**. Głosowano na nim za wydaleniem z polis konkretnego polityka wpisując jego imię na glinianych **tabliczkach**.